

Збірник тез

**II Міжнародної наукової
конференції**

**«ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА
ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ:
історичні та психологічні
наслідки»**

21-22 квітня 2022 р.

**м. Тернопіль,
Україна**

Зміст:

СЕКЦІЯ 1. ПСИХОЛОГІЧНА І СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЖЕРТВ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ І ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ.....1

ALEKSEENKO I., DR. OF POLITICAL SCIENCES, PROF.....1 TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV, UKRAINE THE ROLE OF CRISIS COMMUNICATIONS IN PREVENTING THE SOCIO - PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES OF DISASTERS AND CATASTROPHES РОЛЬ КРИЗОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В ПОПЕРЕДЖЕННІ СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ СТИХІЙНИХ ЛИХ І КАТАСТРОФ	
Вишньовський В., канд. психол. н., доц.....3 Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ, ЖЕРТВ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ PSYCHOLOGICAL ADAPTATION OF FORCED DISPLACED PERSONS, VICTIMS OF MILITARY CONFLICTS	
Герман О., канд. істор. н., доц.....5 Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна ГУМАНІТАРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ФРОНТ У ЧАС ВІЙНИ HUMANITARIAN AND ARTISTIC FRONT DURING THE WAR	
Гуменюк Н., канд. психол. н., доц.....7 Івано-Франківський національний університет нафти і газу, Україна ПСИХОЛОГІЧНА РЕКРЕАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ PSYCHOLOGICAL RECREATION OF THE INDIVIDUAL DURING MILITARY	
Католик Г., д. психол. н., доц.9 Львівський державний університет внутрішніх справ, Україна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ СЕРІЙНОГО ВБИВЦІ В ІНТРАСУБ'ЄКТИВНОМУ СПРИЙНЯТТІ ПЕРЕСІЧНОГО ГРОМАДЯНИНА PSYCHOLOGICAL PORTRAIT OF A SERIAL KILLER IN THE INTRASUBJECTIVE PERCEPTION OF THE ORDINARY CITIZEN	
Католик Г., д. психол. н., доц.11 Інститут управління, психології та безпеки Львівський державний університет внутрішніх справ, Україна	
Калька Н., старший викладач.....11 Інститут управління, психології та безпеки Львівський державний університет внутрішніх справ, Україна	
Легка А. І., викладач.....11 Інститут управління, психології та безпеки Львівський державний університет внутрішніх справ, Україна ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ В ЧАС ВІЙНИ: PRO I CONTRA (ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТ) EMOTIONAL BURNOUT DURING WAR: PRO I CONTRA (PSYCHOANALYTIC CONTEXT)	
Лещук Г., канд. пед. н., доц.....13	

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА, УКРАЇНА

ЛЕЩУК Р., канд. техн. н., доц.....13

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ, УКРАЇНА

КОНЦЕПТ РЕЗИЛЬЄНСУ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНИХ КРИЗ

RESILIENCE APPROACH IN THE CONTEXT OF DEEPENING PSYCHOSOCIAL CRISES

МЕШКО Г., д. пед. н., проф.15

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА, УКРАЇНА

МЕШКО О., канд. психол. н., доц.15

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІМ. ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА, УКРАЇНА

ГАБРУССВА Н.....15

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ІВАНА ПУЛЮЯ; ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІМ. ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА, УКРАЇНА

СТАН ЕМОЦІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

THE STATE OF EMOTIONAL WELL-BEING IN THE PROCESS OF LEARNING DURING THE WAR

НЕСТАЙКО І., канд. пед. н., доц.....18

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА, УКРАЇНА

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В РЕЗУЛЬТАТІ ВІЙНИ (ПОЛЬСЬКИЙ ПОГЛЯД)

SOCIAL ADAPTATION AND INTEGRATION OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS AS A RESULT OF WAR (POLISH EXPERIENCE)

ПЕРІГ І., канд. психол. н., доц.....20

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ, УКРАЇНА

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ МЕТОДИ ЗНЯТТЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ НАПРУГИ В УМОВАХ ПЕРЕЖИВАННЯ ВОЄННИХ ДІЙ

ART-THERAPEUTIC METHODS OF REMOVAL OF PSYCHO-EMOTIONAL STRESS THE CONDITION OF EXPERIENCE OF MILITARY ACTION

ПЕТРИШИН Л., д. пед. н., проф.22

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА, УКРАЇНА

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПО ЯК РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ВІДНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ

SOCIAL SECURITY OF IDPs AS A REHABILITATION ASPECT OF RESTORATION OF SOCIAL STATUS IN CONDITIONS OF MILITARY CONFLICT

СЕНЬОВСЬКА Н., канд. пед. н., доц.24

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА, УКРАЇНА

«ПАТРІОТИЧНІ Й НЕБАЙДУЖІ»: ЩО І ЯК КАЗАТИ ДІТЯМ ПРО ВІЙНУ

"PATRIOTIC AND NOT INDIFFERENT": WHAT AND HOW TO TELL CHILDREN ABOUT THE WAR.....24

ТРУБАВІНА І., Д. ПЕД. Н., ПРОФ.	26
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ; ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ, УКРАЇНА	
СПЕКТР ПРОБЛЕМ БІЖЕНЦІВ В УКРАЇНІ В ВІЙНІ 2022 РОКУ: АКЦЕНТИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ	
RANGE OF REFUGEE PROBLEMS IN UKRAINE IN THE 2022 WAR: HIGHLIGHTS AND OBSERVATIONS	
ШОСТАКІВСЬКА Н., КАН. ПЕД. НАУК, ДОЦ.	28
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ІВАНА ПУЛЮЯ, УКРАЇНА	
ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ	
FORMATION OF INSTITUTIONAL MODEL OF SOCIAL ADAPTATION OF POPULATION DURING THE WAR	
ШУЛЬГА І., КАНД. ПЕД. Н.	30
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИР ГНАТЮКА, УКРАЇНА	
ОСОБЛИВОСТІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ДІТЕЙ У ЧАС ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ	
SPECIFICS OF CHILDREN'S HEALTH PRESERVATION DURING ARMED CONFLICTS	
ЩИГЕЛЬСЬКА Г., КАНД. ІСТОР. Н., ДОЦ.	32
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ, УКРАЇНА	
Коляда М.	32
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ, УКРАЇНА	
ЧОРНОБИЛЬ ЯК УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ БРЕНД	
CHORNOBYL AS A UKRAINIAN CULTURAL BRAND	
СЕКЦІЯ 2-3. ІСТОРІЯ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ І ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ	33
ГІБРИДНІ ВІЙНИ: ІСТОРИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	33
ZIÓŁKOWSKI J., PLK DR HAB. INŻ.	33
WOJSKOWA AKADEMIA TECHNICZNA IM. JAROSŁAWA DĄBROWSKIEGO, POLSKA	
HUTSAJLYUK V., DR HAB. INŻ.	33
WOJSKOWA AKADEMIA TECHNICZNA IM. JAROSŁAWA DĄBROWSKIEGO, POLSKA	
AKTUALNE WEZWANIA NATO W OBLCZU WOJNY W UKRAINIE. TRANSFORMACJA POLITYKI ODSTRASZANIA I OBRONY SOJUSZU	
CURRENT NATO CHALLENGES IN THE FACE OF WAR IN UKRAINE. TRANSFORMING THE POLICY OF REPELLING AND DEFEND THE ALLIANCE	
KIZLOVA A., DR.	35
NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY OF UKRAINE «IGOR SIKORSKY KYIV POLYTECHNIC INSTITUTE», UKRAINE	
PROVIDING OIL FOR POWER PLANT OF KYIV DORMITION CAVES LAVRA IN FACE OF THE WORLD WAR I	

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ КИСВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ НАФТОЮ ПІД ЧАС ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	
ГОРОДИСЬКА Н., ВИКЛАДАЧ.....	37
Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола, Україна	
УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ТРАДИЦІЇ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.: ТОВАРИСТВА «СОКІЛ», «СІЧ», «ПЛАСТ»	
UKRAINIAN MILITARY TRADITIONS OF THE END OF XIX - EARLY XX CENTURY: SOKIL, SICH, PLAST SOCIETIES	
ГОРОДИСЬКА Н., ВИКЛАДАЧ.....	40
Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола, Україна	
ВАСИЛЕЧКО К.....	40
Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола, Україна	
ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ МАНІПУЛЯЦІЇ ЛЮДСТВОМ	
INFORMATION WAR AS ONE OF THE TYPES OF HUMAN MANIPULATION	
ДОВГАНЬ А., Д.ФІЛОС.Н.,ПРОФ.....	42
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна	
ДОВГАНЬ Ю., КАНД.Ю.Н.....	42
ЯВИЩЕ ВІЙНИ В КОНТЕКСТІ СИНЕРГЕТИЧНОЇ ТЕОРІЇ СВІТУ	
THE PHENOMENON OF WAR IN THE CONTEXT OF THE SYNERGETIC THEORY OF WORLD	
ДОЛЖЕНКО Ю. МАГІСТР ІСТОРІЇ, МОЛОДШИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК ВІДДІЛУ БІОАРХЕОЛОГІЇ.....	44
Інститут археології Національної академії наук України, Україна	
ЗАГИБЛИЙ ПІЛОТ ЧАСІВ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: АНТРОПОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА	
FALLEN PILOT OF THE WORLD WAR II: ANTHROPOLOGICAL CHARACTERISTIC	
ДЯКІВ В., ВИКЛАДАЧ СЕКЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ, ВЧИТЕЛЬ ІСТОРІЇ, ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ УКРАЇНИ.....	45
Залщицька філія Тернопільського обласного відділення МАН України; Залщицька державна гімназія м. Залщики Тернопільська обл., Україна	
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ У ГІБРИДНІЙ ВІЙНІ	
THE ROLE OF THE INFORMATION COMPONENT IN HYBRID WARFARE	
КРИСЬКОВ А., Д. ІСТОР. Н., ПРОФ.	48
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна	
ГРУЗІН В., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ	48
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна	
НАЦІОНАЛЬНИЙ СКЛАД ОФІЦЕРСЬКОГО КОРПУСУ УГА (1918-1920)	
NATIONAL COMPOSITION OF UGA OFFICERS (1918-1920)	
КРИСЬКОВА Л.	49
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна	
КРИСЬКОВА С.	49
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна	
ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕМОГИ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ГЕОПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ	

USING VICTORY IN THE SECOND WORLD WAR TO RESTORE THE RUSSIAN
FEDERATION'S GEOPOLITICAL INFLUENCE

- Лозовий В., д. істор. н., проф.**50
Національний інститут стратегічних досліджень, Україна
«РУСЬКИЙ МІР» ЯК ІДЕОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ (В
КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ)
«RUSSIAN PEACE» AS AN IDEOLOGY AND PRACTICE OF THE WAR
AGAINST UKRAINE (IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION
PROCESSES)
- Потіха О., канд. істор. н.**.....52
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Україна
- Дубровська В.**.....52
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Україна
УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ВІЙНИ
UKRAINIAN CHILDREN OF WAR
- Радченко О., канд. пед. н., доц.**.....54
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка, Україна
- Вихор С., канд. пед. н., доц.**.....54
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка, Україна
ЦІННІСНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПРОБЛЕМИ
VALUE PRINCIPLES OF EDUCATION: REALITIES AND PROBLEMS
- Рудик М., викладач**.....58
Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола, Україна
UKRAINIAN WOMEN IN THE CONDITION OF WARS: HISTORY OF THE
QUESTION
- Сівчук П., старший викладач**.....60
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Україна
ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ПРОТИБОРСТВО В УМОВАХ
ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ
INFORMATION-PSYCHOLOGICAL CONFRONTATION IN THE CONTEXT OF
MILITARY AGGRESSION
- Стоцький Я., д. істор. н., проф.**.....63
Тернопільський національний технічний університет імені Івана
Пулюя, Україна
ОСНОВНІ ЕТАПИ ЕКСПАНСІЇ РОСІЙСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я НА
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ
MAIN STAGES OF THE EXPANSION OF RUSSIAN ORTHODOXY
INTO UKRAINIAN LANDS
- Щигельська Г., канд. істор. н., доц.**.....65
Тернопільський національний тех
- Перець Н.**.....65
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Україна
ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ РОСІЇ ПРОТИ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ У КИЇВСЬКІЙ
ОБЛАСТІ

СЕКЦІЯ 4-5. ВПЛИВ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ ТА ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ НА ЛОКАЛЬНІ ТА ГЛОБАЛЬНІ ЕКОСИСТЕМИ.....67

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО МІНІМІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ.....67

JADAV H.	67
TERNOPIL IVAN PULUJ NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY, UKRAINE-INDIA	
SHCHYNELSKA H., Ph.D., ASSOC. PROF.	67
TERNOPIL IVAN PULUJ NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY, UKRAINE	
RISKS AND LONG-TERM EFFECTS OF CHEMICAL DISASTERS: BHOPAL AND COVID-19	
РИЗИКИ ТА ДОВГОТРИВАЛІ НАСЛІДКИ ХІМІЧНИХ КАТАСТРОФ: БХОПАЛ І COVID-19	
PROVALNA Y.	68
FH SCHMALKALDEN UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, GERMANY	
SHCHYNELSKA H., Ph.D., ASSOC. PROF.	68
TERNOPIL IVAN PULUJ NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY, UKRAINE	
LONGTERM CONSEQUENCES OF NEW PHASE OF RUSSIA’S WAR IN UKRAINE	
ДОВГОСТРОКОВІ НАСЛІДКИ НОВОГО ЕТАПУ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	
ГУМЕН Ю., КАНД. ІСТОР. Н., ДОЦ.	70
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ІВАНА ПУЛЮЯ Україна	
ПРИВАТНИЙ СЕКТОР ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	
THE PRIVATE SECTOR AS A KEY ELEMENT OF NATIONAL SECURITY OF UKRAINE	
КЛОЧКО А., Д.Ю.Н., ПРОФЕСОР	73
БОРИСОВА Л., КАНД.Ю.Н., ДОЦ.	73
НІКІТІНА Л., КАНД.ТЕХН.Н., ДОЦ.	73
ПРІОРИТЕТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ СФЕРИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
PRIORITY TRENDS IN CIVIL PROTECTION REFORMS	
КОБЕЦЬ Ю., КАНД. ПОЛІТ. Н.	76
ПРИКАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА, Україна	
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
ECOLOGICAL SAFETY IN THE NATIONAL SECURITY SYSTEM	
ЛАЗАРЮК В., КАНД. ТЕХН. НАУК, ДОЦ.	78
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І. ПУЛЮЯ, Україна	
БЛАВЦЬКИЙ М.	78
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І. ПУЛЮЯ, Україна	
ГРОМАДСЬКА ДИПЛОМАТІЯ - ВАЖЛИВА СКЛАДОВА МІЖНАРОДНОГО КОЛЕКТИВНОГО ОПОРУ ПОРУШЕННЯМ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	

PUBLIC DIPLOMACY AN IMPORTANT PART OF INTERNATIONAL COLLECTIVE RESISTANCE TO HUMAN RIGHTS VIOLATIONS IN THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

ЛУБКОВИЧ Н., КАНД. ІСТОР. Н.	80
Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола, Україна	
ПОТІХА О., КАНД. ІСТОР. Н.	80
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна	
ЗАГРОЗА ТЕХНОГЕННОЇ КАТАСТРОФИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	
THREAT OF TECHNOGENIC DISASTER IN THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR	
МОСОВ С., Д. ВІЙСЬК. Н., ПРОФ.	82
Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, Україна	
ЧУБИНА Т., Д. ІСТОР. Н., ПРОФ.	82
Черкаський інститут пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, Україна	
ДИХОТОМІЯ ВІЙНИ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА	
DICHOTOMY OF WAR IN THE HISTORY OF HUMANKIND	
НІКОНЕНКО В., КАНД. ФІЛОСОФ. Н., ПРОФ.	84
Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя, Україна	
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ В ЯДЕРНІЙ ЕНЕРГЕТИЦІ УКРАЇНИ	
PROBLEMS OF ENSURING RELIABILITY AND SAFETY IN THE NUCLEAR ENERGY OF UKRAINE	
ПИЛИПЕЦЬ О., КАНД. ТЕХН. Н., ДОЦ.	86
Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя, Україна	
ЗВАРИЧ Н., КАНД. ТЕХН. Н., ДОЦ.	86
Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя, Україна	
НАРОСТАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ КРИЗИ ЧЕРЕЗ РОСІЙСЬКЕ ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ	
GROWING FOOD CRISIS THROUGH RUSSIAN INVASION IN UKRAINE	
СИБІРНИЙ А., КАНД. БІОЛОГ. Н., ДОЦ.	87
Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Україна	
СИБІРНА Р., Д. БІОЛОГ. Н., ПРОФ.	87
Львівський державний університет внутрішніх справ; Національний університет «Львівська політехніка», Україна	
ВІЙСЬКОВА ГІГІЄНА ПІД ЧАС БОЙОВИХ ДІЙ	
MILITARY HYGIENE DURING COMBAT	
СТРУЧОК В., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ	89
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна	
АВАРІЯ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС ТА ЇЇ ПРИЧИНИ	
THE ACCIDENT ON CHERNOBYL NPP AND ITS CAUSES	
СТРУЧОК В., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ	90

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННИ

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ,
УКРАЇНА

НОВІ ПІДХОДИ У ДОСЛІДЖЕННІ ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ АВАРІЇ НА
ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

NEW APPROACHES IN RESEARCH OF THE RISE CAUSES AN ACCIDENT ON
CHERNOBYL NPP

Химич Г., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ.....91

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ,
УКРАЇНА

Митник М., КАНД. ТЕХН. Н., ДОЦ.....91

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ,
УКРАЇНА

Блавицький М.....91

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ,
УКРАЇНА

ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ЗАХИСТУ КРАЇНИ ВІД ВІЙСЬКОВИХ
КОНФЛІКТІВ

INNOVATIVE MODEL OF COUNTRY'S PROTECTION FROM MILITARY
CONFLICTS

Щигельська Г., КАНД. ІСТ. Н., ДОЦ.....94

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ,
УКРАЇНА

Боднар В.....94

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ,
УКРАЇНА

ЗАГРОЗИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА АТОМНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯХ
В УМОВАХ НОВОГО ЕТАПУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

THREATS OF EMERGENCY SITUATIONS AT NUCLEAR POWER PLANTS IN A
NEW PHASE OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Щигельська Г., КАНД. ІСТ. Н., ДОЦ.....97

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ,
УКРАЇНА

Вальборний Р.97

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ,
УКРАЇНА

ЕКОНОМІЧНІ САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ: МАСШТАБИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ
ECONOMIC SANCTIONS AGAINST RUSSIA: SCOPE AND EFFECTIVENESS

песимізм цим двом групам також менш притаманний. Отже, можливість працювати допомагає людині підтримувати більш позитивний емоційний стан. Агресивність у працюючих вища і тут забезпечує проактивну позицію і це якраз її конструктивна реалізація.

Активна життєва позиція також пов'язана з кращою емоційною адаптацією – суттєво нижчими рівнями апатії, розпачу та песимізму. Навпаки, ті, хто майже нічого у своєму житті не вирішують знаходяться в стані психологічної дезадаптації: в них розпач вищий за агресивність, бо розпач – паралізує здатність людини приймати рішення та бути активною.

Ті, хто покинув своє місто мають нижчий рівень апатії за тих, хто залишилися, бо їм зараз доводиться шукати можливості прихистку, влаштувати своє життя в іншому місці. Цікавим виявилось те, що в кращому стані ті, у кого житло пошкоджене, ніж ті, у кого ціле. В найгіршому емоційному стані серед цих груп ті, хто не знає, що з житлом – це ситуація невизначеності, яка формує додаткову тривогу.

Комунікація з близькими багато в чому визначає емоційний спектр переживань: ті, хто залишився зі своєю сім'єю, спілкуються з рідними та друзями знаходяться в кращому емоційному стані і переживають меншу дезадаптацію, ніж ті, кому довелося розділитися з сім'єю, хто зрідка спілкується з рідними та друзями. Спілкування з колегами та сусідами впливає несуттєво, бо це не найближче оточення, однак, спілкування з колегами знижує апатію і підвищує агресивність, яку зараз ми більше розуміємо як активність. В цілому, такі надстресові події у житті людини як війна, значно посилюють бажання бути разом з рідними та близькими людьми, у комунікації високий ресурс та цінність її також підвищилася, а можливість такої комунікації знижують ризики дезадаптації.

Соціальна адаптація є комплексною проблемою, яка відображає унікальну універсальність і різноманітність взаємодії людини й суспільства. Пристосовуючись до безперервних змін середовища, людська особистість протягом життя зазнає певних змін.

Література

1. Адаптація соціальна. Що таке соціальна адаптація? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gorodenok.com/адаптація-соціальна-що-такесоціальн/>
2. Бондаренко О.М. Соціальна адаптація особистості в умовах пострадянського суспільства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук: спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / О.М. Бондаренко. – Одеса, 2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://referatu.net.ua/referats/7569/153225>
3. Каралаш Н.Г. Соціально-психологічний аспект адаптації в суспільстві перехідного типу / Н.Г. Каралаш // Науковий вісник Чернівецького університету. Філософія. – 2012. – Вип. 621-622. – С. 90-95. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchu_fil_2012_621-622_19
4. Литвинчук О.В. Трансформації ідентичностей у контексті адаптивних процесів / О. В. Литвинчук // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – Вип. 65. – С. 107-116. – Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpqgvzdia_2016_65_12
5. Сидоренко С.В. Соціальна адаптація людини в умовах глобального суспільства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук: спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / С.В. Сидоренко – Запоріжжя, 2008. – 14 с.

УДК 159.9

Шульга І., канд. пед. н.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимир Гнатюка,
Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ДІТЕЙ У ЧАС ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ

Shulha I., Ph.D.

SPECIFICS OF CHILDREN'S HEALTH PRESERVATION DURING ARMED CONFLICTS

Здоров'я є базовою цінністю для кожної людини, оскільки від його стану залежить майбутнє країни, якість життя і освіти, науково-економічний потенціал суспільства та його подальша демократизація. У час воєнних конфліктів проблема здоров'язбереження набуває ще більшої актуальності, адже війна є потужним психотравмуючим фактором не лише для дорослих, але й для дітей як найбільш вразливої та беззахисної категорії. Зокрема, особливу увагу варто звернути на психоемоційний стан дітей, на який негативний вплив чинять страх, тривога, втрати, невизначеність тощо. У цьому контексті вважаємо за необхідне проаналізувати окремі напрацювання, які стосуються роботи з дітьми в час воєнних дій.

У перші дні повномасштабної війни в Україні Міністерством освіти і науки були розроблені та оприлюднені рекомендації та практичні поради для педагогів і батьків, які дають змогу мінімізувати негативний вплив війни на здоров'я дітей. Це своєрідна добірка відеоінструкцій та інфографіки, що стосується особливостей надання психологічної допомоги дітям під час перебування у бомбосховищах та укриттях; правил підтримки для сімей, які евакуюються з дитиною; та порад для тих, хто перебуває вдома і чекає на повернення рідних із зони бойових дій [1].

Практичні напрацювання щодо роботи з дітьми розроблено також у рамках програми ЮНІСЕФ для України, зокрема, на сайті організації створено вкладку «Підтримка батьків та дітей під час війни» (<https://www.unicef.org/ukraine/parents-children-support-during-military-actions>), де розміщено корисні матеріали відповідно до виокремлених чотирьох блоків: «Підтримання психічного і фізичного здоров'я», «Безпека», «Харчування», «Освіта та розвиток» [2].

Доречними у роботі з дітьми вважаємо напрацювання зарубіжних фахівців міжнародної організації "Children and War Foundation", які відображені у посібнику «Діти та війна: навчання технік зцілення» (доступний переклад видання українською мовою). Автори описують методику роботи з дітьми, які постраждали внаслідок воєнних дій та подають рекомендації для проведення спеціальних занять. Серед іншого, увага акцентується на дитячих психотравматичних реакціях і подолання стресу. Кожен розділ посібника присвячений певній групі симптомів: інтрузивні спогади, уникання та фізіологічне перезбудження, а метою занять є запобігання розвитку цих симптомів, що можуть зумовити серйозні захворювання. Варто зауважити, що методика була впроваджена у країнах, де велися активні бойові дії та засвідчила свою ефективність [3].

Отже, заявлена у статті проблема є актуальною та складною водночас, а тому потребує проведення ґрунтовних досліджень і розробки дієвих методик, які сприятимуть здоров'язбереженню підростаючого покоління в умовах воєнних конфліктів.

Література

1. МОН запускає інформаційну кампанію про те, як заспокоїти дітей під час війни. *Міністерство освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon->

zapuskaye-informacijnu-kampaniyu-pro-te-yak-zaspokoyiti-ditej-pid-chas-vijni (дата звернення: 12.04.2022).

2. Підтримка батьків та дітей під час війни. *UNICEF. Україна* : веб-сайт. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/parents-children-support-during-military-actions> (дата звернення: 12.04.2022).

3. Сміт П., Дирегров Е., Юле У. Діти та війна: навчання технік зцілення / наук. ред. О. Черненко, М. Лемик, К. Явна ; пер. І. Слабінська. Львів : ТзОВ «Компанія “Манускрипт”», 2016. 98 с.

УДК 908:379

Щигельська Г, канд.істор.н., доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Коляда М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЧОРНОБИЛЬ ЯК УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ БРЕНД

Shchyhelska H., Ph.D., Assoc. Prof.,

Koliada M.

CHORNOBYL AS A UKRAINIAN CULTURAL BRAND

Чорнобильська катастрофа – трагічна подія, яка вразила своєю масштабністю, викликала міжнародний резонанс і відобразилася в різних формах культурної репродукції, чим спонукала новому осмисленню світу, а також стала “генератором” історичного досвіду і “живої пам’яті” української нації. Чорнобиль – це особливе місце на планеті, де природа відроджується після світової техногенної катастрофи та є справжні «міста-привиди». Чорнобильська зона стала одним з найпопулярніших напрямків серед туристів, зокрема іноземних, які відвідують Україну. У 2008 році американське видання «Форбс» віддало Чорнобильській зоні відчуження перше місце у рейтингу найбільш унікальних туристичних місць.

Чорнобиль став всесвітньо відомим туристичним напрямком на початку 2010-х років, коли українська влада відкрила (з 2011 року) доступ туристам до зони відчуження, а впливові англійські ЗМІ почали писати про нього як про найцікавіше місце для тих, хто любить пригоди і «похмурий» туризм. Прем’єра міні серіалу НВО “Чорнобиль” спричинила справжній туристичний “бум”. До початку пандемії COVID-19 та пов’язаних з нею карантинних обмежень, у 2019 році Чорнобильську зону відвідали понад 107 тис. туристів, а в пік відвідування фіксувалось навіть по 1000-1500 осіб на добу [1, р. 63].

У рамках розвитку бренд-стратегії для Чорнобильської зони, креативне агентство Banda розробило перший у світі логотип, що зникає. Дизайнери прагнули знайти сильний візуальний образ, який змусить людей замислитися. Так вони зрозуміли, що стандартний логотип не буде мати достатньої сили, тому створили невічний логотип. За його основу взяли форму поверхні реактора, з якого все й почалося. Щороку логотип буде змінюватися, зникатиме, що уособлює очищення Чорнобиля. Врешті-решт, за задумом творців, у 2064 році зображення повністю зникне. Це символізує, що міста Чорнобильської зони поступово зникають, бо їх руйнує час та поглинає природа. А це означає, що з часом у людей зникне можливість побачити прямі наслідки катастрофи.

Увагу до Чорнобильської зони привертає також Чорнобильський біосферний заповідник, який займає 2/3 території зони відчуження, де після аварії природа поступово відновлюється. Тут вільно, у гармонії з навколишнім світом, живуть 300 видів тварин, з яких 75 червонокнижних, росте 1,2 тисячі видів судинних рослин, 120